

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXII. évfolyam 11. szám, 2018. November

BÜHNAGY SZÉKELY SZÓTÁR –
avagy derécselés a gerendás teremben 2.

"A MAGYAR GÉNIUSZOK"
"merjünk nagyok lenni!" 3.

ÖRÖK SZERELMEM, A SAKK
Beszélgetés Voda Costel sakk-bajnokkal 5.

A SZÉKELY NEMZETI TANÁCS megalakulásának centenáriuma

fotó: Farkas Aladár

Az első világháború végén, 1918. november 9-én, Budapesten megalakult a Székely Nemzeti Tanács (a továbbiakban SzNT). Négy elhivatott személy: Dr. Jancsó Benedek gimnáziumi igazgató- egyetemi tanár, Sebess Dénes, Dr. Ugron Gábor volt belügyminiszter és Dr. Urmánczy Nándor országgyűlési képviselő jóvoltából született ez a társadalmi szervezet. Sajnos a politikai konjunktúra nem tette lehetővé, hogy hosszú életű legyen, hiszen 1919 márciusában a vörös terror beálltával az SzNT, mint nemzetvédő szervezet, célját tovább nem tudta teljesíteni. Gyűlést ugyan már nem tartottak, de nem oszlott fel.

2003. október 16-án újraalakult, az 1918-ban született szervezet jogutódjaként. 2008-tól elnöke Izsák Balázs. Célkitűzései között szerepel a székelyföldi autonómiai törekvések

támogatása, a regionális önkormányzat megvalósítása és a székely szimbólikumok szabad használata. Több látványos megmozdulásra, menetelésre, nagygyűlésre került sor. Legközelebb november 18-án, Sepsiszentgyörgyön volt egy hasonló nagygyűlés.

Az SzNT megalakulásának 100. évfordulójának felidézésére került sor Maroshévízen, a Dr. Urmánczy Nándor Egyesület és a magyarországi Jancsó Benedek Alapítvány közös szervezésében. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Magyarország csikszeredai Főkonzulátusának konzulja Kőrösi Viktor Dávid, a Jancsó Alapítvány kuratóriumának három tagja, Bende Sándor parlamenti képviselő, Albert Mátyás, Farkaslaka volt polgármestere, megyei önkormányzati képviselő, Dr. Urmánczy Nándor Egyesület tisztviselői és érdeklődők. A résztvevők meg-

*Fölégettem az összes hidakat,
Egyedül állok örök ég alatt.*

*Nem kell a kincs és nincs már szerelem,
Csak a magány és szegénység van velem.*

*Nem lázadok már és nem álmodom
És nem sírok a földi romokon.*

*Meghaltam sokszor és nem élek én.
De mindeneknek bánata enyém.*

*Jövő minden reményét ringatom,
Mint a vihart és fészket a falomb.*

*Így állok örök békecsébe már
S az Istent várom, aki földre száll.*

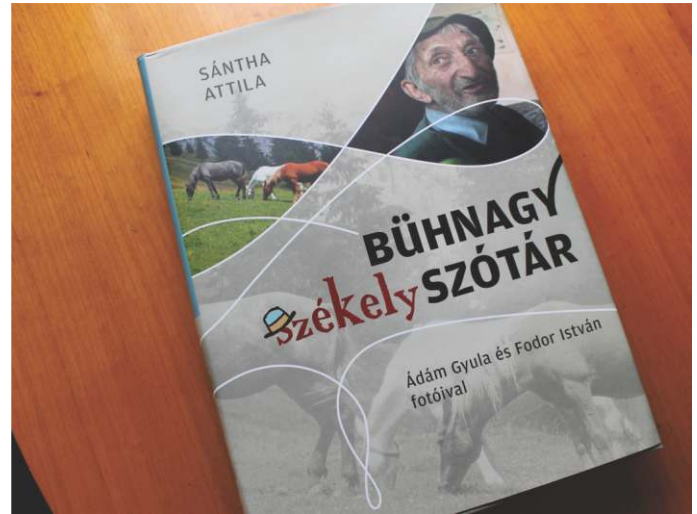
emlékeztek az alakulás körülményeiről, illetve vázolták a jelenlegi feladatokat. A rendezvény színvonalát emelte Rekita Rozália színművésznő jelenléte, aki szavalataival tette hangulatosabbá a megemlékezést.

Az összejövetel második felében Jancsó András tudós szerkesztő bemutatta az általa szerkesztett könyvet, Jancsó Benedek 1900-1907. közötti periódusban megjelent rövid, publicisztikai cikkeit, amelyeket a Budapesti Hírlapban közölt.

A megemlékezés a római-katolikus templomban szentmisével folytatódott, ahol az ima az alapítók lelki üdvéért hangzott el. A rendezvény koszorúzással zárult. Mindenik szervezet elhelyezte a megemlékezés koszorúját az Urmánczy sírhelyen. Ezt követően a himnuszaink hangzottak el.

Farkas Aladár

BÜHNAGY SZÉKELY SZÓTÁR – avagy derécselés a gerendás teremben

fotók: Móga Attila

Október 27-én, szombaton igen kellemes egy órát tölthetett a Kultúrház gerendás termében az, aki arra tévedt...és szerencsére szép számmal tévedtünk arrafelé. Ugyanis este 18:00 órától a Bühnagy Székely Szótárról derécselt a szerző (Sántha Attila), a kötet illusztrátorai (Ádám Gyula és Fodor István), illetve az est moderátora, Bajna György. Megtudhattuk, hogy Sántha Attila „voltaképpen nem csinált egyebet, mint listába szedte a székely szókinccs azon elemeit, amelyek különböznek a magyar köznyelvi szavaktól” (idézet a kötet előszavából). Ugyanakkor a szerző olyan érdekességekre is fényt vetett, hogy honnan ered a bók, bókol, botikó szócsalád vagy a monyók, bütü szavaink. A jelenlévők egy történetet is meghallgathattak székelyül, melyet, ha

a szerző le nem fordít, a teremben talán senki sem érti meg. A szószedet létrejötté mellett Ádám Gyula és Fodor István is beszélt munkásságáról. A fotósok elmondták, hogy a képek nem a nyomtatvány kapcsán készültek, hanem már meglevő, Székelyföldet ábrázoló képeiket pásszintották az adott szöveg mellé. Kifejezetten érdekes volt Fodor István beszámolója, aki légi felvételeket készített vidékünkéről. Elmondta, hogy egy jó fotó érdekében lényeges a megfelelő fény-és színviszony, illetve az ő esetében az időjárás, lévén, hogy repülőgépből készíti fényképeit. Összességében egy érdekes, értékes és informatív egy órát tölthetett el az, aki részt vett ezen a könyvbemutatón.

Móga Renáta

TÁJÉKOZTATÓ A NOVEMBERI TANÁCSÜLÉSRŐL

November 13-án tartotta rendes, havi tanácsulását a borszéki önkormányzat.

A következő határozattervezetek kerültek elfogadásra:

A 106-os számú határozat jóváhagyja a pedagógusok szeptember-októberi ingázási költségeit 4.916 lej értékben.

A 107-es határozat elfogadja a Polgármesteri Hivatal 3. negyedévi pénzügyi zárását.

A108-as határozat elfogadja a Rudabányáról kapott könyvadományokat.

A 109-es határozat jóváhagyta egy városi delegáció Zákányszékre való kiutazását a hagyományos Böllérnapra.

A110-es határozat elfogadta a 2018-2019-es tanév iskolahálózatát.

A111-es határozat soros ülésvezető elnököt választott a következő három hónapra.

A 112-es határozat jóváhagyta 101 köbméter fa kivágását a fiataloknak kiosztott házhelyek szomszédságában. A kitermelt famennyiséget a Polgármesteri Hivatal saját szükségletére fogja

felhasználni.

Napirend előtt meghallgattuk Ferency József iskolaigazgató pénzügyi beszámolóját, illetve az iskola kurrens problémáit. A jövő elég aggasztó, hiszen már több mint két évtizede negatív a demográfiai mutató. A fiatalok túlnyomó többsége külföldön van. A közeljövőben mind a kisiskolások, mind a felső tagozatosok összevont osztályba kényszerülnek. A VIII. osztály elvégzése után a legjobb tanulók más városokban folytatják tanulmányaikat, és ott is megállják a helyüket. A különböző tantárgyversenyeken dobogós helyen végeznek. A IX. osztályba jóval a beiskolázási terv alatt jelentkeznek, ezért speciális jóváhagyással működnek a líceumi osztályok. A konklúzió, hogy az iskola vezetősége többet kell tegyen az eredmények népszerűsítésében és a szülők meggyőzésében, hogy a borszéki iskolában is éppúgy lehet tanulni, mint bárhol az országban, ha az illető tanulni akar. Jól képzett pedagógusaink vannak, megfelelő anyagi és didaktikai feltételek a tanuláshoz.

Farkas Aladár

"A MAGYAR GÉNIUSZOK" "Merjünk nagyok lenni!"

fotó: Kolbert Tünde

2018. november 24-én a Borszéki Kultúrotthonban megnyitották Dr. Pálfi György „A magyar géniuszek” Tudománytörténeti Vándorkiállítását. Sárpátki Ágnes és Mik József polgármester üdvözlötték a magyarországi vendégeket, a megjelenteket. Dr. Gál Erzsébet, a Kárpát-medence Természeti Értékeiért Alapítvány elnöke ismertette röviden a kiállítás keletkezését, célját, és néhány példával érzékeltette, mi mindent köszönhet a világ a magyar tudósoknak, feltalálóknak: a minden nap és mindenki által használt gyufától, a kávéfőző kotyogón át a holdmobilig. Meghatottan olvasta fel Dr. Pálfi György professzor a borszéki lakosokhoz intézett sorait. Uhljár Zita, az Aquarius 67 Alapítvány kuratóriumi elnöke, a kiállítás egyik szervező koordinátora többek között arról beszélt, hogy semmi okunk depressziósnak lennünk, hiszen számarányunkhoz képest igencsak sokat tettünk a tudomány és technika fejlődéséért. 330 Kárpát-medencéből származó tudóst mutat be a kiállítás, akikre méltán lehetünk büszkéek, és akik között nem kevesen Erdélyből, Székelyföldről indultak a világhír felé. Mindketten megköszönték Borszék városa, Mik József polgármester és Sárpátki Ágnes asszony, valamint Kiss Éva segítségével, akik közreműködésével jött létre ez a kiállítás. Városunk abban a szerencsés helyzetben van, hogy márciusig adhat otthont ennek az értékes anyagnak, így mindenkinek lesz alkalma megismerni a magyar géniuszeket. Tanárok, osztályfőnökök elhozhatják diákjaikat, hogy megtudják, többek között, ki találta fel a mindannyiunk által használt számítógépet, telefont, a fájdalomcsillapító, morfiomot vagy az immunrendszer-erősítő C vitamint. A tárlatvezetést Pop Stefan Cristian hegedűjátéka tette ünnepélyesebbé. Néhány szerencsés résztvevő a rendezvény végén magával Dr. Pálfi György professzor úrral beszélhetett telefonon (hála a feltalálóknak, akik kezünkbe adták a telefont is!), pillanatok alatt született kapcsolat Szeged és Borszék között, helyszíni közvetítést adva a tárlat hangulatáról. Közéjük tartoztam magam is, tőle kaptam engedélyt, hogy a borszékiekhez intézett üdvözlő beszédét a

Forrásokban közlétegyem.

Ime: „Mik József, Borszék Polgármesterének
Minden kedves borszéki polgárnak! [...]
Tisztelt Mik József Polgármester úr!

Meghatottsággal és figyelemmel kísérem, hogy a Kárpát-medencei származású magyarországi tudósok, feltalálók a MAGYAR GÉNIUSZOKRÓL szóló tudománytörténeti munkásságom vándorkiállítása megérkezett Borszékra, a Kárpát-medence Természeti Értékeiért Alapítvány kizárólagos gondozásában és a Kárpát-medencei terjesztő Fejér Szövetség, az Észak-Magyarországi Pásztói Baráti Kör, a Dél-Kelet Magyarországi-Székelyföldi-Erdélyi terjesztő Aquarius Alapítvány, a Közép-Kelet Magyarországi nyíregyházi Bánki Donát Alapítvány terjesztői és Borszék városa közreműködésével.

A Terjesztők beszámoltak, hogy milyen nagy érdeklődés és befogadókétség kíséri az előkészületeket, a befogadó hely, Borszék városa részéről. Végtelen öröm ez számomra, mert a kutatási anyagomat közkinccsé tettem, és egyetlen óhajom van, hogy minél többen lássák a Kárpát-medencében és azon is túl. Tudják meg, hogy a Kárpát-medence mit adott a világnak, a világ fejlődésének, és ebben az erdélyi és a székelyföldi testvéreinknek nagy szerepük van.

Elküldtem Önöknek 330 magyar sorsának lenyomatát, akik a történelem viharában és jellemzően sanyarú körülmények között hozták létre az egész emberiség fejlődését meghatározó alkotásaikat. (De több ezerre tehető a magyar géniuszek száma, akik szerepeltetése további kutatásokra vár.) Hogy melyek voltak ezek? A Vándorkiállítás anyaga elviszi Önöket az alkotókhoz, akik bizonyára szeretettel és hálásan tekintenek le Önökre, az utódokra posztumumukról, akikért a harangjaik szóltak. Tisztelt Polgármester úr! Tisztelt borszéki polgárok! Ezúton szeretném felkérni Önöket, hogy a Tudománytörténeti Vándorkiállítás erdélyi, székelyföldi, a világ bármely pontjára történő terjesztésében vegyenek részt a magyarországi terjesztő szervezetekkel együttműködve. Kérem, hogy az összehangolt szervezéssel és együttműködéssel mindannyiunk örömét, összetartozását segítsék elő.

A mai nappal Borszék városa felkerült a Kárpát-medencei magyarországi származású tudósok, feltalálók IMPRESZ-SZUMÁBA. Szerte a világban, ahol a kiállítás megfordul, az érdeklődők, a média láthatja, hogy BORSZÉK városa és polgárai támogatják a Vándorkiállítás üzenetét.

Kossuth Lajos gondolataival: „A jelen és a jövő csak a múltra épülhet...”

És nekünk, itt a Kárpát-medencében a jelent és a jövőt meghatározó múltunk van.

Tiszteletemet és szeretetemet küldöm Borszék polgárainak: Dr. Pálfi György, nyugalmazott egyetemi tanár, szakmúzeum igazgató

Szeged-Gyula, 2018. november 23.”

ELSŐSEGÉLY TANFOLYAM A ZIMMETHAUSEN SZAKLÍCEUMBAN

fotó: Móga Renáta

Városunk oktatási intézménye is részese volt annak a sikeres pályázatnak, melyet a Hargita Megyei Mentőszolgálat nyújtott be a Bethlen Gábor Alapítványhoz. A pályázat révén magyar anyanyelvű, 5-8. osztályos diákok részesültek elméleti és gyakorlati oktatásban.

Teslovan Enikő több alkalommal is találkozott iskolánk diákjaival, első foglalkozáskor az 5-6. osztályos diákok, a második foglalkozás során a 7-8. osztályos diákok szerezhettek elméleti tudást az elsősegély témakörében. Megtudták, hogy

kell mentőt hívni, mit kell tenni ájulás, égés, vérzés esetén.

Itt érdemes a mentő hívásához szükséges lépéseket feleleveníteni: az általános segélyhívó szám országunkban az 112. Ez bármikor tárcsázható, ha valaki bajban van. Fontos tudni, hogy egy diszpécserrel beszélünk, akinek mindenképp előtte be kell mutatkoznunk, el kell mondanunk az aktuális tartózkodási helyünket, a konkrét esetet, illetve, hogy melyik elsősegély szervhez szeretnénk fordulni: tűzoltókhöz, rendőrséghez, vagy mentőt szeretnénk hívni. A segélyhívó számmal nem szabad játszani, tréfálkozni, hiszen mialatt a csapat kiszáll egy áliasztáshoz, az alatt valakinek ténylegesen szüksége lehet az egység segítségére. Fontos tudni azt is, hogy nem szakítjuk meg a hívást addig, amíg meg nem érkezik a segítség.

Egy, az elméleti oktatást követő foglalkozás keretén belül a diákok gyakorlati ismereteket sajátíthattak el. Megtanulták a stabil oldalfekvést, illetve próbababán kipróbálhatták a lélegeztetést is. Mint kiderült, már volt olyan diák, aki mentőt kellett hívjon valamilyen esethez.

A tanfolyam során a résztvevők (úgy diák, mint tanár) értékes információkat sajátíthattak el.

Móga Renáta

AZ AGRESSZÍV ÉS VESZÉLYES KUTYÁT TARTÓ (BIRTOKLÓ)

Hargita megyei lakosok figyelmébe

Felhívjuk a figyelmüket az újratárgyalt 55/2002-es sürgősségi kormányrendeletre, mely meghatározza az agresszív és veszélyes kutyák tartásának előírásait, ugyanakkor felhívjuk figyelmüket az ezzel járó kötelezettségekre is:

Az I.-es kategóriába (Pitbull, Boerbull, Bandog és ezeknek keverékei), illetve a II.-es kategóriában (Amerikai Staffordshire Terrier, Tosa, Rottweiler, Argentin Dog, Nápolyi Masztiff – Mastino Napoletano-, Brazil Masztiff-Fila Brasileiro, Mastiff, Kaukázusi Juhászkutya, Cane Corso és ezeknek keverékei) tartozó kutyák tulajdonosai de az átmeneti birtokosai is be kell tartásuk a következő előírásokat:

- A kutyákat nyilvántartásba kell vetetni a Hardogs – Asociația Chinologică Harghita – egyesületnél, ami Csíkszentkirály, 852 A-es szám alatt található;

- Az eb otthonához legközelebbi rendőrségen le kell adni egy igazolás másolatot, amit az Asociația Chinologică adott ki, ugyanakkor egy nyilatkozatot kell kiállítani saját felelősségre, ami tartalmazni fogja a kutya azonosítóját, beoltása időpontját, sterilizálását illetve biztosításának létezését arra az esetre ha károkat okozna (a két utóbbi az I.-es kategóriába eső kutyák számára érvényes);

- 48 órán belül be kell jelenteni a legközelebbi rendőrségen a kutya esetleges eltűnését, kimúlását vagy eladását.

A fent említett kötelezettségek be nem tartása kihágásnak minősül, amit 100 lej-től 3000 lej-ig büntet a törvény.

A fent említett kutyafajták tulajdonosainak/ átmeneti birtokosainak vagy bármely más személynek szigorúan tilos kutyák közti harcot rendezni, ilyen célra edzeni őket, vagy akár résztvenni ilyenfajta eseményen a kutyáikkal. Ugyanakkor azokat a kutyafajtákat, (I.-es kategória beliek) amelyeknek nincsenek hivatalos, mármint az - Asociația Chinologică Română – által elismert törzskönyvjük tilos importálni, áruba bocsátani vagy magukra hagyni számúzni otthonaikból. A felsorolt tiltások bármelyike törvénysértésnek minősül, ugyanakkor pénz- vagy börtönbüntetéssel jár.

A kellemetlenségek elkerülése végett, felkérjük azokat a személyeket (a fent említett kutyafajták tulajdonosait és átmeneti birtokosait) – akik még nem jártak el hivatalosan ezügyben, hogy jelenjenek meg a csíkszeredai rendőrségnél, illetve annál a városi rendőrségnél, amelyikhez tartoznak lakhely szerint azért, hogy teljesíteni tudják a rájuk háruló kötelezettségeket, melyeket a kormányrendelet ír elő.

ÖRÖK SZERELMEM, A SAKK

Beszélgetés Voda Costel sakk-bajnokkal

Sokan ismerik őt Borszéken, azt is tudják, hogy szeret sakkozni, versenyeken vesz részt, ahonnan ritkán tér haza üres kézzel. Voda Costelnek szenvedélye a sakk. Azt már kevésbé tudjuk, hogyan készül, milyen is egy sakkozó „edzése”, mennyi türelmet, kitartást szentel ennek a szerelemnek. Tőle tudjuk, hogy egy komoly sakkozónak, aki nemzetközi versenyeken is megméretteti magát, évente legalább 10, de inkább 20 turnén kell résztvennie. 2018 augusztus 16-18 között részt vett a Csíkszeredában szervezett XXI. Nemzetközi sakkversenyen, ahol

5 ország 54 (felnőtt és gyerek)versenyzője mérte össze erejét. Naponta volt 1-1 mérkőzés, két- és négyórás játékok. A „Legjobb csíki versenyző” és Hargita megye II. legjobbja címet szerezte meg. Szeptember 4-9 között Korondon vett részt egy másik nemzetközi nagy megmérettetésen, ahol nyolc ország több mint 236 versenyzője, köztük nemzetközi sakk mesterekkel ült sakkasztal elé. Itt is I. ill. II helyezést ért el. Bár Costelnek nincs lehetősége 10-20 versenyre benevezni, mégis kitartóan készül, „magányosan” edz, az eredmények pedig nem maradnak el. Verseny előtt napi 5-6 órát „gyakorol”, különböző nyitásokot, kombinációkat próbálgat, sakkkönyveket tanulmányoz. 60 kötet sakk könyve van, (magam is emlékszem, már gyerekként kikölcsönözte a városi könyvtár összes sakk könyvét). Mint mondja, akár hátat fordítva is tud játszani. Gyerekként kezdett sakkozni, első tanítója Frânculescu George volt, ő szerettette meg vele ezt a szép sportot, az elme sportját. Örökké hálás szívvel, szeretettel gondol rá. 1985 óta veszen részt különböző versenyeken. Bízta a gyerekeket, a szülőket, hogy tanítsák sakkozni a gyerekeiket, mert fejleszti a gyerek gondolkodását, döntési képességét. Két évvel ezelőtt gyerekekkel kezdett foglalkozni a kultúrotthonban, ahol megfelelő feltételek is adóttak, a gyerekek szerettek is sakkozni, de kinőtték a borszéki iskolát, máshol tanulnak, a sakkot úgy abbahagyták. Fiát, Alexet három évesen tanította meg sakkozni, ma mint egyetemista vesz részt különböző versenyeken. Azt is elmeséli, hogy a sakk egyszemélyes sport, nem csapatjáték, te döntesz, egymagad, tiszta matematika. Egy algoritmust követsz, mindig látod magad előtt a sakkasztalt, és „az nyer, aki utolsó előttiként hibázik”. Otthon több mint 120 trófeát őriz, csak Fonyódról 7 darabot hozott haza! A sakkozónak sem mindig egyformán megy a játék: vannak veszített játszmák is, de a támogatásra mindig szüksége van! Voda Costel ezúton is köszöni az Önkormányzat, valamint munkahelye, a ROMAQUA támogatását, akik lehetővé teszik a versenyeken való részvételt. Mi, borszékiek büszkék vagyunk rá, hogy a sakkban elért eredményeivel városunkat is ismertté teszi a nagyvilágban!

Az Izvoarele szeptemberi számából

JÁTÉK

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot majd a megoldást küldjék a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

A fekete kezd és nyer.

ADJ, KIRÁLY, KATONÁT!

A Magyar Ifjúsági Tanács idén is megrendezte azt a nagyszabású vetélkedőjét, melyre minden évben, az ország több térségéből várnak jelentkezőket. A kétfordulós vetélkedő lényege, hogy a diákok egy szöveggyűjteményt elolvasva különböző kérdésekre választ adva helyt álljanak, pontot szerezzenek. Iskolánk, az előző évekhez hasonlóan, idén is részt vett a 12. alkalommal megrendezett vetélkedőn. A helyi szakaszt Fazakas Ildikó tanítónéni és Móga Renáta tanárnő szervezte, illetve az Iskolás Alapítvány támogatta. A továbbjutó, három fős csapat részt vett az országos megmérettetésen, mely idén a híres nagyenyedi Bethlen Kollégiumban kapott helyet. A továbbjutó csapat, Jákó Johanna, Mik Melissza, Szócs Tímea, november 3-án egy felejthetetlen élményben részesült. Ezúton is köszönet a részt vevőknek, akik komolyan vették a feladatot.

Móga Renáta

fotó: Móga Attila

TARKA BARKA VILÁG: Hipnagógia

Valószínűleg mindannyian megtapasztaltuk azt az igencsak furcsa állapotot, amikor az ébrenlét és alvás közötti átmenet perceiben izmaink – különösen a végtagok, de gyakran az egész test - hirtelen összerándulnak, a jelenséget pedig hirtelen zuhanás, becsapódás érzete kíséri. Meglehetősen kellemetlen érzés, hiszen megzavarja a pihenésünket, általában fel is riadunk a szorongás miatt.

A jelenség neve myoclonus és a hipnagógia, vagyis az ébrenlétből az alvásba való átmenet állapotának egyik megnyilvánulása. Általában akkor fordul elő, amikor túlságosan kimerültek vagyunk és túl gyorsan alszunk el, de a koffein, a dohányzás, a stressz, az ágyban történő telefonozás, tabletezés, a kialvatlanság is növeli az izmok összerándulásának kockázatát.

Elalváskor izmaink fokozatosan ernyednek el, míg végül erőtlenség állapotba kerülnek, elveszítik tónusukat. Ilyenkor lép közbe az agy (az izmok működését elsősorban az idegrendszer irányítja): az agytörzsben található, az éberséget szabályozó retikuláris aktiváló rendszer hatására olyan

idegsejtek aktiválódnak, amelyek az izmok rándulásáért felelősek.

Bár a jelenség pontos okára még nem derült fény, több elmélet is létezik vele kapcsolatban. Az egyik az, hogy az izmok teljes ellazulását az agy félreérti, és azt „hiszi”, hogy a test épp egyensúlyát elveszíteni vagy zuhanni készül, a rándulás pedig az egyensúly visszaállítására irányuló reflex. Egy másik, a jelenséget az evolúció perspektívájából megközelítő feltevés szerint a rándulás abban segít, hogy a mély álomba merülés előtt még egyszer magunkhoz térjünk és meggyőződjünk, hogy minden rendben van, testi épségünket nem fenyegeti veszély. Egy harmadik elmélet szerint egy „párbajról” lenne szó az ébrenlétenél, valamint az alvást elősegítő neurotranszmitterek között, amikor az aktív élettani rendszer vonakodik átadni magát az alvásnak.

A jelenség leginkább a gyerekeket érinti, a kor előrehaladtával száma egyre csökken. Egy kiszámítható alvásprogram betartásával, esti relaxálással, nyugtató hatású teákkal tehetünk ellene.

Fazakas Emese

Fakanál

Csirkemáj-pástétom karamellizált almával

Hozzávalók:

500 g csirkemáj
3 közepes vöröshagyma
1 kápiapaprika
100 g vaj
2 tojás
1 kis csokor friss petrezselyemzöld
70 ml vörösbort
30 ml konyak

50 ml olaj

Só, bors

Egy serpenyőben az apróra vágott hagymát és kápiát megdinszteljük, majd hozzáadjuk a májat. Ráöntjük a bort és addig dinszteljük, amíg a máj teljesen megfőtt. Egy nagyobb edénybe rakjuk át, hozzáadjuk az apróra vágott főtt tojást, a vajat, a konyakot és az apróra vágott petrezselyemzöldet, bot-

mixerrel pépesítjük, sózzuk és borsozzuk.

Karamellizált almával igazán megboldítható ez az egyébként egyszerű pástétom.

Ehhez 2 almát megpucolunk, felkockázunk, vajon megpirítjuk egy kis barna cukorral és egy picit konyakkal. A pástétommal megkent pirítósokra halmozunk belőle.

Sanyi konyhájából

SZÍNHÁZ

fotó: facebook.com/pg/varosiszinhaz.kezdivasarhely

RAY COONEY: BIGÁMIA című vígjátékán derülhetett a borszéki közönség november 22-én. A Kézdivásárhelyi Városi Színház tűzte műsorra ezt a pergő cselekményű, sokszor sikamlós darabot, amit a fiatal színészgárda remekül adott elő. A „helyzetek” soha nem lépték túl a 18-as korhatárt jelző karikát, dícséretre méltóan ellenálltak az olcsó nevetetés kísértésének. A darabból a legjobbat hozták ki, a közönség jól szórakozott. Az előadás ingyenes, a Városi Önkormányzat ajándéka volt. Köszönet érte!

K.T.

VANNAK OLYAN EMLÉKEINK! [borszéki „nagy”öregek]

Amióta elkerültem Borszékra nincs olyan nap, hogy valamire vagy valakire ne emlékeznék. A nyáradmenti életmódom teljesen eltért a borszékitól. A könnyed szellemi tevékenységet, az erdőjáró turizmust, az irodalmi esteket felváltotta az „emberölőn” nehéz fizikai munka. Sokszor magányos munkálkodásomban, amikor a kimerültség elfáradtam, eszembe jutott egy-egy borszéki személy, akiről csak mosolyogva lehet emlékezni. Ilyen volt az öreg Váradi bácsi (Teréz tanítónéni édesapja), aki naponta kétszer is átsétált a Tündéerkertbe, ahol az istállója volt.

Egy alkalommal találkoztunk, és megkérdeztem tőle:

– Hova, hova Váradi bácsi?

– Megyek a leánykákhoz! - tudniillik az istállójában levő borjakhoz.

Volt, mikor a fürdőtelep felől jött.

– Voltam a bárban, aláírtam a „kondikát.” - (megitta a pohár borát).

Már jól a 100. éve felé járt, amikor egy alkalommal üldögélt a Béhus-féle élelmiszer üzlet előtt. Ott mentem el, és magához szólított:

– Hajoljon ide! Sűgök valamit- közben megpuszilt és megkérdezte, hány éves vagyok.

– Ötven- mondom neki.

– Akkor már maga is öreg- állapította meg.

Többet aztán nem szólított puszira.

Néhány nap választotta el a 100 életévétől, amikor egy téli délután a háza előtt a szánkózó gyermekek véletlenül kiütötték a lábát alóla, a fejét is megütötte, később belehalt. Éppen ki akartam faggatni, mi a hosszú élet titka...Elvitte a sírba.

[Váradi Feri bácsi] szomszédja volt Strasszer István asztalos mester. Jó humorú, alapos, kedves öregember volt. [egyáltalán nem mellesleg: kitűnő bútorkat készített, még ma is létezik Borszéken bútor, mely az ő kezemunkáját dícséri] Alsóborszékra indultam családlátogatni, amikor a kapujában találkoztunk. Látván, hogy ő is útnak indul, megkérdeztem:

– Hová, hová? Mert ő is arra tartott, amerre én. Javasoltam neki, tartson velem.

– Igen ám, de én akárkivel nem indulok meg!- s jót nevetett a heccelésen, majd karját tartotta, és karonfogva mentünk Alsóborszékig. Átközben elmesélte fiatalkori mulatozásait. Volt eset, mikor hajnalig húzatta a cigánnyal gyertyafény mellett, hogy „kocsmárosné! száz icce bort ide az asztalra!” - míg Mariska néni, a felesége, utána ment és haza vezette.

Orbán Anna

Füle Lajos Visszajön

*Hóból az erdő, ködből a felhő,
hó esik, tél szele fújja...*

*Valaki eljött, Valaki elment,
Valaki visszajön újra!*

*Száll csuda híre szívből a szívbe,
kétezer év a tanúja:*

*Valaki eljött, Valaki elment,
Valaki visszajön újra!*

*Angyalok ajkán, emberek hangján
csendül a csillagos ének,
Kétezer éve mennek Elébe
boldogan, kik Neki élnek.*

*Ott a helyed e drága menetben,
életed KRISZTUSA vár rád.*

*Hagyd el a gondot, légy vele boldog,
zengje a szíved a hálát!*

Adventi programajánló

December 2.

17.00 - Hagyományos gyertyagyújtás
17.15 - Adventi Hangverseny az Amabile Trio előadásában (Csíkszereda)

December 9.

17.00 - Hagyományos gyertyagyújtás
17.15 - Kalandor Együttes karácsonyi előadása - Oprea Mircea fellépése

December 16.

17.00 - Hagyományos gyertyagyújtás
17.15 - Karácsonyi Kavalkád programsorozat folytatása

December 23.

17.00 - Hagyományos gyertyagyújtás
17.00 - Tündérbert Virágai csoport karácsonyi előadása
- MGC Gitáros diákok előadása

Anyakönyvi hírek

Születés

Fazakas Ádám	2018.08.12.
Eigel Bence	2018.09.11.
Băciuc Răscol Pavel Luck	2018.10.04
Siklódi Gergő	2018.11.06

Házasság

Kapott Attila József - Rác Rebeka 2018.11.24.

Elhalálozás

Sárpátki Ferencz	1957.07.08. - 2018.11.07.
Szőcs Elisabeta	1943.07.29. - 2018.11.18.

SEGÍTS, HOGY SEGÍTHESSÜNK!

A Borszéki Lourdes-i Szűzanya Katolikus Nőszövetség a tavaly karácsony előtt ajándékcsofaggal lepte meg a város 17 egyedül élő, beteg vagy valamilyen oknál fogva hátrányos helyzetű lakosát, családját. Szándékunk az volt, hogy kicsit szebbé tegyük számukra az ünnepet, és jelezzük, hogy gondolunk rájuk, együttérzünk velük. Ezt szeretnénk megismételni ebben az évben is, lehetőség szerint gazdagabb csomagot eljuttatni több rászorulónak. Ebben kérjük a lakosság és a cégek segítségét. Minden csepp, minden lej szá-

mít! Minden adományt köszönettel fogadunk. Ezzel a céllal helyeztük el a templomban és a kápolnában dobozainkat, várva a hívek (és a cégek) segítségét. A fenti sorokkal azokhoz is fordulunk, akik nem járnak templomba, de szívesen adakoznának; juttassák el adományikat vagy keressék meg alulirottat vagy Antal Erzsébetet. Tartós élelmiszert (dzsem, befőtt, zakuszka, zsír, stb) is köszönettel fogadunk. Tárjuk ki szívünket, nyissuk meg erszényünket, mert jónak lenni jó!

Kolbert Tünde

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A Mihai Eminescu utca lakói nevében köszönetet mondok a borszéki Polgármesteri Hivatalnak és az önkéntes tűzoltóknak, valamint a Neamt megyei Vízügynek a patakmeder kitaraktásáért.

Balázs Béla

Köszönjük Orbán Anna kolléganőnek a Városi Múzeum részére felajánlott dokumentumokat (pionírmunka, sporttevékenység, fotók).

Farkas Aladár

HÍRDETÉS

Minden nap 13.00 -15.00 óra között a Faló vendéglő szeretettel várja a város nyugdíjasait. A nyugdíjszelvény és személyi igazolvány felmutatásával mindössze 14,60 lejért kapható a nyugdíjasok menüje ami a következőket tartalmazza: leves, főétel, egy 0,5l Bucegi sör vagy 0,25 l nektár.

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Kolbert Tünde

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Mihály Emese, Pethő Csongor, Kovács Júlia, Ferency József, Fazakas Emese, Mőga Renáta

Számítógépes szerkesztés: Mőga Attila, ARTMOBIL Group - Borszék

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

